

دریچه

۵۷۰هزار متر مربع

بافت تاریخی شیراز تخریب می‌شود

■ CHN: توسعه طرح تجاری بین الحرمین، نفسِ بافت تاریخی شیراز را به شماره انداخته است. این طرح که ۱۶ سال پیش هفت هکتار از بافت تاریخی شیراز را با خاک یکسان کرد، اکنون می‌رود که ۵۷ هکتار دیگر از این بافت ارزشمند را نابود کنداما سوال اینجاست که با چه قیمتی ۵۷۰ هزار متر مربع از بافت تاریخی شیراز تخریب می‌شود؟

۱۶ سال از تخریب کامل هفت هکتار بافت تاریخی شیراز که متشکل از ۸۷ خانه تاریخی، مسجد و مدرسه تاریخی بود، بدون ثبت مستندات می‌گذرد که حال تصمیم گرفته شده تحت عنوان همان پروژه بین الحرمین ۵۷ هکتار دیگر بدون در نظر گرفتن آثار و بناهای ارزشمند تاریخی تخریب شود و جایش را به پاساژهای تجاری بی‌هویت دهد.

هنوز تخریب فاجعه‌ها هفت هزار متر مربع از بارزش‌ترین قسمت‌های بافت تاریخی شهر شیراز تحت عنوان پروژه بین الحرمین، از یاد دوستداران میراث فرهنگی نرفته که زمزمه‌هایی از تخریب و نابودی ۵۷۰ هزار متر مربع دیگر از این بافت بارزش به گوش می‌رسد. طرح بین الحرمین که در جهت به هم پیوستن حرم شاهچراغ (ع) به حرم سیدعلالدین شکل گرفت، در واقع شامل حرم مطهر حضرت احمد بن موسی (ع) (شاهچراغ)، حرم مطهر سید علاءالدین حسین (آستانه)، مسجد عتیق، حوزة علمیه منصوریه و مسجد حضرتی می‌شود. اولین طرح توسط پروفیسور محمد منصور فلامکی تدوین و در آن تمام ضوابط تاریخی رعایت شده بود و هیچ آسیبی به بافت نمی‌رسید.

اما در طرح استاد فلامکی، یک معبر زیر زمینی، دو بافت را به هم متصل می‌کرد و هیچ بنای تاریخی از بین نمی‌رفت اما مسوولان شهری این طرح را به علت نداشتن توجیه اقتصادی رد واقدام به تخریب بافتی کردند که حاصلی جز پاساژهای تجاری نیمه کاره بی‌هویت نداشت.

این درحالی است که به گفته علیرضا گل گلی مدیر طرح ملی مستندسازی خانه‌های ایرانی و مدیرعامل انجمن معماران قرار است طرح گسترش صحن حرم شاهچراغ(ع) که طبق این طرح ۵۷هکتار از بافت تاریخی برای اجرای پروژه مورد نظر در دستور کار قرار گیرد.

گل گلی با تاکید براینکه طی این طرح قسمت زیادی از بافت تخریب کامل خواهد شد و از این مجموعه تنها تک بنا باقی خواهد ماند، ادامه داد: پیش‌بینی ما این است، طی این طرح حداقل ۱۳۰ خانه تاریخی و تعداد بسیار زیادی مدرسه، حمام و بنای تاریخی از بین می‌رود.

به عنوان نمونه مسجد و حمام توکلی با قدمت ۴۰۰ ساله داخل آن طرح از بین می‌رود. این درحالی است که بسیاری از اطلاعات در بطن خود بافت تاریخی، در بدنه‌ها، معابر، واحدهای همسایه، مراکز محلات و بازارچه‌ها نهفته است. زمانی که این مراکز را تخریب می‌کنیم، این مفاهیم نیز از بین می‌روند در حالی که هیچ نوع تحقیق، پژوهش و مستندنگاری روی آنها انجام نشده‌است.

گل گلی ماجرای تخریب ۵۷۰ هزار متر مربع از بافت تاریخی شیراز را در دهه اخیر دخالت‌های مختلف خارج از حوزه میراثی این بافت دانست، به طوری که در محلاتی چون بازارچه حاج رجب یا حوض چارچي حضور خانه‌های تاریخی به تعداد انگشتان یک دست هم نمی‌رسد.

وی از بین رفتن ۸۷ خانه تاریخی و چندین حمام و مسجد با ارزش در پروژه بین الحرمین و پیامدهای مخرب فرهنگی، ترافیکی و اجتماعی را عدم رسیدگی امنیتی و بی‌توجهی به بافت تاریخی دانست و گفت: هم اکنون محلاتی چون کنیه دزدی و واریسی دزدی در این محلات باب شده است و هویت شهر را روز به روز کم‌رنگ‌تر می‌سازد، به طوری که با حذف نگرش اقتصادمابانه و تصمیمات ناهنگام که صدها هزار بار از هر نوع بلایای طبیعی مخرب تر هستند، می‌توان به حمایت و هدایت از این بستر تمدن‌ساز بشری پرداخت.

«قازان قایه»

■ **گرگان:** باغ هفت هزار هکتاری پسته وحشی

واقع در روستای قازان قایه شهرستان مراوه تپه، تنها بانک ژنتیکی این نوع محصول در ایران و تنها بازمانده پسته اصیل ایرانی است.

به گزارش مهر، تنها بازمانده پسته اصیل ایرانی فقط در این منطقه یافت می‌شود که از خواص دارویی زیادی نیز برخوردار است.

این منطقه تنها بانک ژنتیکی پسته ایرانی است که طرح مطالعاتی منابع طبیعی برای شناسنامه‌دار کردن منطقه و بونه‌های پسته آن با هزینه پنج میلیون تومانی نیز در آن اجرا شده است.

این منطقه دارای هفت هزار هکتار وسعت است و می‌توان از هر اصله آن حدود ۷۰کیلو پسته برداشت کرد که در حال حاضر هیچ متولی خاصی ندارد و مردم منطقه از این پسته‌ها برداشت کرده و به استان‌های هم‌جوار می‌فروشند. تاکنون این منطقه به هیچ بخشی واگذار نشده ولی در سفر اخیر هیات دولت به این شهرستان، قول واگذاری آن به تعاونی‌ها داده شده است.

براساس گزارش‌های رسیده از بخش‌های روستایی استان‌های کهگیلویه و بویراحمد، چهارمحال و بختیاری، کردستان و مناطقی از استان‌های فارس و خوزستان در حاشیه رشته کوه زاگرس بعد از اجرای طرح هدفمندکردن بارانه‌ها و گران‌تر شدن قیمت سوخت‌هایی مانند گاز و به ویژه نفت سفید، گرایش ساکنان این روستا به استفاده از سوخت هیزمی افزایش چشمگیری پیدا کرده است.
بسا اجرای این طرح قیمت هر لیتر نفت سفید با افزایش ۱۰ برابری به هر لیتر ۱۰۰۰ ریال افزایش یافت و همین مساله موجب شده است روستانشینان جنگلی این استان‌ها به جای خرید نفت با قیمت‌های جدید به سمت استفاده از سوخت هیزمی بروند.
کپه‌های بزرگ هیزم در جلو خانه‌های روستایی حاکی از تهاجم گسترده به جنگل‌ها برای گذران فصل گرما و پخت و پز است، باین همه با گذشت چهار ماه از آغاز اجرای طرح، هنوز هیچ اقدام مشخصی برای کمک به این روستاییان و محافظت از جنگل‌های کشور صورت نگرفته است.
علی‌محمد شاعری، قائم مقام سازمان حفاظت محیط‌زیست در پاسخ به پرسش شروق در رابطه با اقدامات انجام گرفته برای حفاظت از جنگل‌های کشور بعد از افزایش قیمت سوخت و رشد گرایش مردم ساکن در روستاهای جنگلی کشور به استفاده از سوخت هیزمی می‌گوید: «وزارت نفت درخواست کرده‌ام به روستانشینانی که در مناطق جنگلی زندگی می‌کنند سوخت ارزان داده شود تا در پی طرح هدفمندکردن بارانه‌ها و افزایش قیمت سوخت‌هایی اعم از نفت و گاز به سمت استفاده از سوخت هیزمی نروند چرا که این روند جنگل‌های

کشور را به خطر خواهد انداخت.» وی می‌افزاید: «ما در حال پیگیری و رایزنی با وزارت نفت هستیم که این‌وزارتخانه اقدامات لازم جهت سوخت‌رسانی ارزان قیمت و مناسب به روستانشینان مناطق جنگلی را بر عهده بگیرد. وزارت نفت نیز باید شبکه‌ها و انشعابات لازم را به این روستاها بدهد. اما مشکل اساسی این است که این روستاها اغلب پراکنده و زیر ۲۰ خانوار جمعیت دارند. در حالی که روستاهای زیر ۲۰ خانوار در اولویت وزارت نفت نیستند. سیاست ما این است که این مساله را در سال جاری پیگیری کنیم و بنا داریم وزارت نفت را ترغیب کنیم که سوخت مناسب را با قیمت مناسب

در اختیار جنگل‌نشینان قرار دهد.»

وی می‌افزاید: «مذاکرات اولیه را با همکاران اج‌اس‌سی در وزارت نفت انجام داده‌ایم و صحبت‌های لازم را با همکاران مان در سازمان جنگل‌هانیز در میان گذاشتیم، البته در گذشته هم این مباحث مطرح بود، اما وزارت نفت می‌گوید گازرسانی و سوخت‌رسانی به روستاهای بالای ۲۰ خانوار در اولویت است چرا که هنوز تعداد زیادی روستای بالای ۲۰ خانوار وجود دارد که گازرسانی و سوخت‌رسانی نشده و نمی‌شوند. اکثر روستاهای داخل جنگل به علت صعب‌العبور بودن و قرار نداشتن در مسیر شبکه گازرسانی امکان دسترسی به این خدمات را نداشته‌اند.» شاعری همچنین در رابطه با راهکارهای رساندن

نفت ارزان قیمت به این مناطق روستایی نیز می‌گوید: «رای نفت‌رسانی پیشنهاد داده‌ایم از طریق تعاونی‌های روستایی اقدام شود، برای جلوگیری از نابودی جنگل‌های کشور باید نیاز روستانشینان به نفت ارزان قیمت تامین و تسهیلاتی در این زمینه در نظر گرفته شود، ما در سازمان حفاظت محیط‌زیست نیز این مساله را با جدیت پیگیری خواهیم کرد.» فربرز غیبی، مدیر کل جنگل‌های خارج از شمال سازمان جنگل‌ها نیز در این باره با اعلام اینکه سازمان جنگل‌ها و مراتع کشور با اجرای طرح هدفمندکردن بارانه‌ها در این زمینه نگرانی‌هایی داشت به شروق می‌گوید: «ما این مساله را

پیش‌بینی می‌کردیم، به همین دلیل پیشنهاد دادیم بسته‌های حمایتی با در نظر گرفتن موقعیت و محل زندگی روستانشینان و تعیین درجه‌بندی مشخص به این منظور برای تامین سوخت آنها در نظر گرفته شود. پروژه تامین سوخت دفتر حفاظت از جنگل‌های سازمان نیز برای پیگیری همین موضوع مذاکراتی را با وزارت نفت انجام داده است.» مرادی،

رئیس قلی سازمان محیط‌زیست کردستان که کمتر از بر فتنه از بر کناری‌اش می‌گذرد در رابطه با گرایش روستانشینان استان کردستان به استفاده از سوخت هیزمی به شروق می‌گوید: «در استان کردستان در این زمینه تحقیق محلی خاصی صورت نگرفته اما با توجه

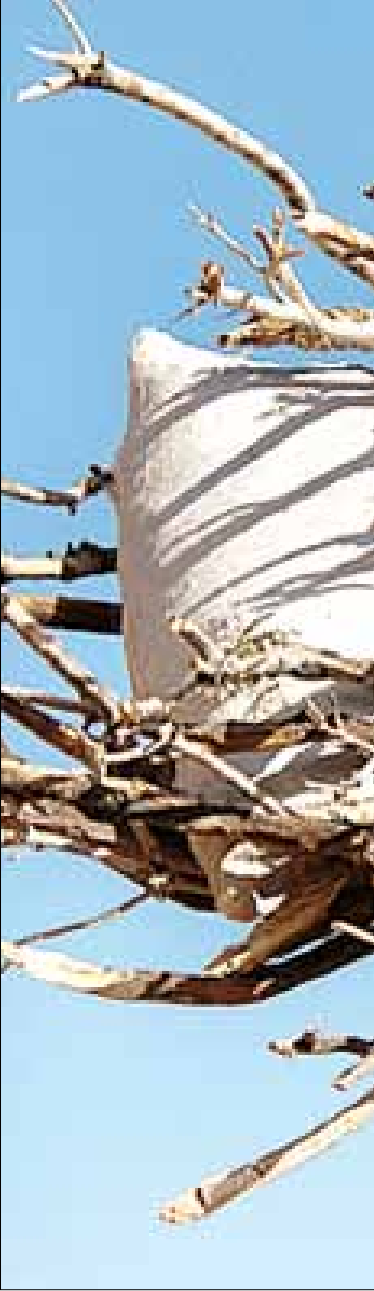
برای نفت‌رسانی پیشنهاد داده‌ایم از طریق تعاونی‌های روستایی اقدام شود، برای جلوگیری از نابودی جنگل‌های کشور باید نیاز روستانشینان به نفت ارزان قیمت تامین و تسهیلاتی در این زمینه در نظر گرفته شود، ما در سازمان حفاظت محیط‌زیست نیز این مساله را با جدیت پیگیری خواهیم کرد

کردستان که کمتر از بر فتنه از بر کناری‌اش می‌گذرد در رابطه با گرایش روستانشینان استان کردستان به استفاده از سوخت هیزمی به شروق می‌گوید: «در استان کردستان در این زمینه تحقیق محلی خاصی صورت نگرفته اما با توجه

پروژه حیاتی شهر به نیمه هم نرسید

تکمیل پروژه فاضلاب شهر کرمان بودجه می‌خواهد

بالغ بر ۱۴۰ میلیارد تومان دیگر نیاز است. طاهری می‌افزاید: در هشت ماهه گذشته امسال لوله‌گذاری شبکه فاضلاب در کرمان نسبت به سال گذشته سه برابر بیشتر بوده است و تمام موارد مورد استفاده قرار خواهد گرفت تا با حداکثر سرعت در بحث تکمیل پروژه فاضلاب فعالیت کنیم. وی با اشاره به اینکه در تعدادی از خیابان‌های شهر کرمان لوله‌گذاری شبکه فاضلاب انجام شده یا با سرعت زیادتر از پیش‌بینی هادر حال شهر کرماندر همین حال به نظر می‌رسد با افزایش انتقاد از کندی روند اجرای شبکه فاضلاب شهر کرمان، سرعت اجرای پروژه فاضلاب شهر کرمان در ۹ ماهه سال جاری نسبت به سال گذشته افزایش داشته است به طوری که متراژ لوله‌گذاری امسال تاکنون ۱۳ هزار و ۴۷۷ متر بوده است که در مقایسه با لوله‌گذاری مدت مشابه سال گذشته که ۳۲۶۴ متر بوده است، افزایش قابل قبولی را نشان می‌دهد. این در حالی است که در

عکس: اسحاق آقاچیان

پیامدهای گران شدن قیمت نفت و گرایش روستاییان به سوخت هیزمی

سوخت ارزان به روستانشینان جنگلی داده‌شود

مصدرا محقق

به گزارش‌هایی که به دست ما می‌رسید با مسوولان شرکت نفت استان جلساتی را بر گزار کردیم تا نگرانی‌های خود را به آنها منتقل کنیم؛ به هر حال قیمت سوخت افزایش پیدا کرده و روستانشینان که تا پیش از این برای نیاز سوخت یک فصل خود ۴۰ تا ۴۰۰ هزار تومان هزینه می‌کردند حالا مجبور به پرداخت ۳۰۰ تا ۴۰۰ هزار تومان هستند، همین مساله آنها را مجبور به استفاده از سوخت هیزمی کرده است.» تورج هوتی، رئیس محیط‌زیست خوزستان نیز با طبیعی خواندن روی آوردن مردم به سوخت هیزمی در پی گران شدن قیمت سوخت می‌گوید: «ما به نهادهای شهرستانی اعلام کرده‌ایم نظارت‌های حفاظتی خود از مناطق جنگلی را افزایش دهند. گشت‌های خود را هم در این منطقه‌ها زیاد کرده‌ایم، چندین موردی هم که در این مدت دیده شده را با تشکیل پرونده به منابع طبیعی استان معرفی کردیم.»

فعلا فصل سرما پایان یافته و روستانشینان مناطق جنگلی کشور نیاز چندانی به تولید گرما و سوخت ندارند، اما زندگی در جریان است و این مردم برای تهیه غذا و آب گرم به سوخت ارزان و دم‌دست نیاز دارند، حالا هم که یک بشکه نفت صد لیتری دست کم ۱۰ هزار تومان به‌علاوه مبلغ زیادی برای حمل و نقل برای یک خانواده روستایی هزینه بر می‌دارد شاید چاره‌ای نباشد جز همین افتادن به اندیشه‌های می‌زبان اقشار روستا. اگر چاره‌ای جدی نماند، نشکوه نقد فصول سرما ی امسال باز هم بخش بیشتری از جنگل‌های بی نظیری و بکر کشور در اجاق خانه‌های روستایی و عشایری دود خواهند شد.

سال ۱۳۸۶ حدود ۴۳۴۷ متر، در سال ۱۳۸۷ حدود ۲۸۸۴ متر و در کل سال ۱۳۸۸ بیش از ۴۷۷۹ متر لوله‌گذاری انجام شده است. از سوی دیگر تا پایان آذر، ۱۳۷۰۵ انشعاب فاضلاب در شهر کرمان نصب شده است که این رقم در سال گذشته مجموعاً ۱۸۱۰ انشعاب فاضلاب در این شهر بوده است. این در حالی است که در سال ۱۳۸۶ حدود ۱۱۳۸ انشعاب و در سال ۱۳۸۷ تنها ۲۰۸ انشعاب واگذار شده بود. از ابتدای آغاز به اجرای طرح فاضلاب شهر کرمان تاکنون مجموعاً ۲۲۹ هزار و ۸۲۲ متر لوله‌گذاری شبکه فاضلاب در قطرهای مختلف در شهر کرمان انجام شده است. همچنین تاکنون ۶۹۶۱ انشعاب فاضلاب نیز در شهر کرمان واگذار شده است.

طاهری در مورد وضعیت پساب‌های بعد از تصفیه فاضلاب می‌گوید: این موضوع ازغدغه‌های ما است که مرتباً برای تعیین تکلیف این آب پیگیری‌های لازم صورت می‌گیرد. وی در این مورد می‌افزاید: طبق قانون، وظایف در این مورد تقسیم شده است و شرکت آب و فاضلاب وظیفه جمع‌آوری و تصفیه فاضلاب را دارد و شرکت آب منطقه‌ای پس از این مرحله اقدام به تعیین تکلیف این آب خواهد کرد. او تصریح می‌کند: با احتیاط و دقت فراوان در مورد در خروجی از تصفیه‌خانه فاضلاب تصمیم‌گیری و اولویت‌های استفاده از آن مشخص خواهد شد. به نظر می‌رسد طرح مهم و گران قیمت شبکه فاضلاب شهر کرمان با وعده‌های مسوولان کشوری مبنی بر افزایش اعتبارات سرعت بیشتری در اجرا خواهد گرفت اما تخصیص این اعتبارات هم قاعداً تا به پیگیری مستمر رسانه‌ها و مسوولان کرمانی نیاز خواهد داشت.

نگاه

یخدان‌های دولوی سیرجان نیازمند تملک حریم

■ ایسنا: معاون میراث فرهنگی اداره کل میراث فرهنگی و گردشگری استان کرمان تاکید کرد: تملک زمین‌های اطراف یخدان‌های دولوی شهرستان سیرجان به زیباتر شدن منظر و حفاظت بیشتر از این اثر کمک می‌کند. محسن موحدی در گفت‌وگو با ایسنا، بیان کرد: یخدان‌های دولقلوی سیرجان که کنسار یکدیگر ساخته شده‌اند و حصارشان به هم متصل است، جزو یخدان‌های منحصربه‌فرد ایران هستند. این یخدان‌ها که به دوره قاجار تعلق دارند، در فهرست آثار ملی ثبت شده‌اند و اگر کاربری ویژه‌ای داشته باشند، سبب رونق گردشگری و افزایش تعداد بازدیدکنندگان می‌شوند. او با اشاره به اینکه روبه‌روی این یخدان‌ها یک عمارت تاریخی قرار دارد که آن هم در فهرست آثار ملی کشور ثبت شده است، گفت: سازمان میراث فرهنگی پیش از این، تعمیرات اساسی و استحکام‌بخشی را در این عمارت انجام داده و قرار شده است، شهرداری سیرجان با توافق مالکان این عمارت، کاربری مناسبی را پیشنهاد دهد. البته درهای برای این عمارت ساخته شده است که پس از تعیین کاربری نصب می‌شود. موحدی درباره اقدامات مرمتی در یخدان‌ها، توضیح داد: یخدان‌های دولقلوی سیرجان در چند دوره توسط سازمان میراث فرهنگی مرمت شده‌اند و قرار بود، سامان‌دهی اطراف آن را شهرداری سیرجان بر عهده بگیرد. در این راستا، طرح سامان‌دهی و محوطه‌سازی اطراف یخدان را تهیه کرده و به شهرداری سیرجان تحویل داده‌ایم. امیدوارم آنها این طرح را در اعتبارات‌شان در نظر بگیرند و نسبت به اجرای آن اقدام کنند.

او با بیان اینکه شهرستان سیرجان آثار تاریخی زیادی ندارد و بازار تاریخی، یادگیر لوله‌ای شکل و چند خانه تاریخی آن در کنار یخدان‌ها جزو آثار معروف این شهرستان هستند، اظهار کرد: حریم یادگیرها، خانه‌های تاریخی و یخدان‌ها باید تملک شوند تا ساخت و ساز بی‌رویه در اطراف آنها انجام نشود. وی ادامه داد: متأسفانه در اعتبارات، برای تملک بخشی از حرایم اعتباری وجود ندارد و باید همکاری لازم انجام شود تا بخشی از املاک مردم، به ویژه آن بخشی که در حریم یخدان‌هاست، تملک شود.

معاون میراث فرهنگی اداره کل میراث فرهنگی و گردشگری استان کرمان گفت: فضای اطراف یخدان‌ها باز است و به جز چند عمارت، زمین‌های کشاورزی بزرگی در آنجا قرار دارند که اگر این بناها نیز تملک شوند و منظر خیابان اطراف یخدان آزاد شود، به سود این آثار تاریخی خواهد بود. موحدی افزود: امیدوارم مسوولان شهرستان سیرجان برای مراقبت و حفاظت از ضوابط حریم این آثار تاریخی با اداره کل میراث فرهنگی کرمان همکاری کنند.

جاده‌سازی در پارک ملی تنگ صیادفر خشهر

■ در قسمت شمالی منطقه حفاظت شده و پارک ملی تنگ صیادفرخ شهر استان چهارمحال و بختیاری که به بام ایران شهره است، مابین آلات راه‌سازی برای ساخت جاده ۱۵ کیلومتری جهت عبور خط لوله گاز وارد شده و اقدام به تخریب این پارک طبیعی کرده‌اند. تنگ صیاد یک اثر طبیعی و ذخیره گاهی منحصر به فرد در چهارمحال و بختیاری است که به همراه اثر طبیعی نادر کهگیلویه و بویراحمد در سال ۱۳۸۹ توسط شورای بین‌المللی انسان و کره مسکون در فهرست جهانی ثبت شده تا تعداد ذخیره گاه‌های زیست کره در کشور به عدد ۱۱ برسد. وی بیان داشت: ذخیره گاه‌های زیست کره، مناطق حفاظت شده‌ای هستند که از طرف یونسکو تحت پوشش دفتر شورای هماهنگی بین‌المللی بر نامه انسان و کره مسکون (MAB) قرار دارند و هدف اصلی از تعیین این ذخیره گاه‌ها، ایجاد زمینه عملی مناسب به منظور هماهنگی بین کشورها و تبادل دانش علمی-برای جلوگیری از کاهش روند ربه نابودی تنوع زیستی جهان است.

بر مبنای ماده «۸» آیین‌نامه اجرایی قانون حفاظت و بهسازی محیط زیست، هر گونه تخریب و تجاوز به این گونه محیط‌های ارزشمند حفاظت شده و پارک‌های ملی مطلقاً ممنوع و جرم بوده و سازمان حفاظت محیط زیست باید هر زمان که متوجه این جرم و بی‌قانونی آشکار شدند، مانع از ادامه تجاوز و تخریب شوند.

هومان خاکپور، کارشناس محیط زیست در این باره می‌گوید: متأسفانه به نظر می‌رسد سازمان حفاظت محیط زیست بدون مقاومت، اجازه عبور یک خط لوله جدید گاز را در محدوده تنها ذخیره کره زیست کره استان صادر کرده و پیمانکار نیز در حال احداث جاده دسترسی به طول حدود ۱۵ کیلومتر با عرض تخریبی بیش از ۱۰ متر بوده که تاکنون حدود پنج کیلومتر از این جاده احداث شده است. وی می‌افزاید: واقعاً اگر پارک‌های ملی و ذخیره گاه‌های زیست کره اینقدر بارزش بوده و از بالاترین ضرب حفاظتی برخوردار هستند چرا با چنگ و دندان تا آنجا که قدرت داریم از آنها پاسداری نمی‌کنیم و چرا انشاسط این اثرهای طبیعی و پاسداری اصل ۵۰ قانون اساسی را فدای برخی منافع ناچیز و کوتاه‌مدت می‌کنیم. خاکپور گفت: آیا ارزش این مناطق کمتر از اراضی کشاورزی است که حاضر نیستیم برای اجرای چنین پروژه‌هایی به فکر انتخاب مسیرهایی در خارج از این محیط‌های ارزشمند باشیم و با فاصله ۵۰۰ متر با خرید اراضی کشاورزی، این گونه شاهد تخریب و تجاوز به تنها ذخیره گاه زیست کره در استان نباشیم.